

Uitg. der Nederlandsche Zondagschoolvereniging
AMSTERDAM, F. W. EGELING.

DE KLEINE DIAKONES.

EEN GESCHIEDVERHAAL

DOOR

T. M. LOOMAN.

UITGEGEVEN DOOR DE

Nederlandsche Zondagschool-Vereniging.

AMSTERDAM,
F. W. EGELING.

1891.

DE KLEINE DIAKONES.

In Duitschland zijn vele groote en kleine steden. Eene van deze heet Bielefeld. Als uwe moeder dien naam hoort, zal zij u terstond zeggen: „O, van die stad heb ik meer gehoord. Daar wordt veel linnen gemaakt; en het linnen dat daar vandaan komt, is heel goed en sterk. Ja, ja, het Bielefeldsche linnen is overal zeer gezocht. Daardoor is de stad heel beroemd geworden.”

Juist; maar door nog heel iets anders is Bielefeld beroemd geworden. Niet ver van die stad staat in het midden van groene weiden en van een heel bosch van beukenboomen eene menigte woningen, maar ook een kerk met een hoogen slanken toren. Onder deze gebouwen is een het voornaamste. Het heet Sarepta. Godvreezende meisjes en vrouwen wonen daar, die oude en jonge menschen, ook kinderen, die ziek en lijdende zijn, verplegen. Zij, die met zelfopofferende liefde dag en nacht dit werk verrichten, heeten Diaconessen en het huis daar zij in wonen heet het Diaconessenhuis. De kinderen worden sedert het jaar 1885 in een afzonderlijk huis verpleegd, het Kinderhuis geheeten. Nu zal ik u de geschiedenis, niet van een

gewone Diakones, een volwassen mensch, maar van een kleine Diakones verhalen. Eerst zult ge evenwel een weinig geduld moeten oefenen.

De klok had des avonds zooeven acht geslagen. Toch was alles reeds stil in de ruime zalen van bovengenoemd Diakonessenhuis, waarin kort te voren het gezang van vele kinderstemmen had weergalmd. De kleinen lagen reeds rustig in hunne bedjes te slapen. Zuster Karoline — de Diakonessen worden Zusters geheeten — aan wie de zorg voor de kleinen was opgedragen, deed nog eens de rondte tusschen de ledekantjes, om te zien of alles in orde was. Daarna ging zij naar de kamer daar naast, waar verscheiden kinderen, die erg ziek waren, hare bijzondere verpleging noodig hadden. Nadat zij hier den eenen een drankje ingegeven, den ander een teug water had toegediend, ginds voor een ander het kussen wat opgeschud, of het zwakke lichaampje in hare armen gehouden had, tot de hoestbui over was, zette zij zich bij de tafel neder en ondersteunde het hoofd met hare hand. Men kon het haar aanzien, dat zij iets had, dat haar zwaar bekommerde. Wat dat was? Op dezen dag was het haar voor de eerste maal gebeurd, dat een kind, uit de kleine haar toevertrouwde schaar, die zij met waarlijk moederlijke liefde behandelde, haar een onwaarheid had gezegd en in weerwil van alle bidden en vermanen er niet toe te bewegen was geweest te erkennen, dat die verkeerd had gedaan. Er was iets gebeurd dat op zichzelf wel niet veel beteekende, maar op de vraag, wie het gedaan had, had niemand schuld willen bekennen. Ook een meisje, dat reeds vroeger op dezelfde ondeugd

betrapt was, en dat zij en ook de andere kinderen meenden de schuldige te zijn, bleef, in weerwil van alle vermaningen volhouden, dat zij het niet had gedaan. Zuster Karoline, die over zulk een hardnekkigheid verstoord was, had haar tot straf onmiddellijk zonder eten naar bed gezonden en het kind was schreiend heengegaan. Eer zij te bed ging, had de Zuster nog lang met haar voor het ledekant geknield en haar ernstig en liefdevol op haar geweten gewerkt; maar het kind betuigde haar telkens weer, onder heete tranen: „Waarlijk, ik heb het nú niet gedaan!”

Wat zou Zuster Karoline nu aanvangen? Zij was ten einde raad. Zij vouwde de handen en nam de toevlucht tot den trouwen Kindervriend, den Heere Jezus, die al deze jonge zielen haar op het hart had gebonden.

In de andere zaal zat een meisje overeind in het bed. Zoo lang de Zuster aan haar legerstee had gestaan, had zij zich stil gehouden, alsof zij sliep, ofschoon het bonzen van haar schuldig hart haar verraden moest. Geen woord van wat de Zuster sprak met het andere meisje, die om harentwil gestraft werd, was haar luisterend oor ontgaan. Elk woord was haar als een vurige pijl in het hart gedrongen. Meer dan eenmaal had zij uit het bed willen springen met de bekentenis: „Ik heb het gedaan!” Maar hoogmoed, schaamte en vrees hadden haar telkens den mond gesloten. Nu zat zij daar en keek met groote donkere oogen naar de gestrafte, die eindelijk, moe van het schreien, in slaap was gevallen.

Daar werd in de zaal gehoest. Een grooter meisje knielde in haar nachtgoed voor haar bed. Plotseling was het kind onder het kussen verdwenen.

„Laura! waarom verbergt gij u?“ vroeg de andere. „Ik weet toch dat gij wakker zijt, en ik weet ook, waarom gij niet slapen kunt. Laura, weet gij ook dat tante Lina — zoo noemde zij de Zuster — in de andere kamer zit en weent?“

Nu kon het kind het niet langer uithouden. In een wip was zij het bed uit en in de nevenzaal, alwaar zij onder luid snikken aan de voeten van de Zuster viel.

„O lieve, lieve tante; wees niet boos. Marie is geheel onschuldig; ik ben het geweest!“ zoo sprak zij onder heete tranen met bevende lippen.

„Gij, Laura! Gij hebt het gedaan, en gij hebt het mede kunnen aanzien, dat een ander kind er voor gestraft werd?“

Laura begon nog bitterder te schreien. „Ik wilde het telkens zeggen,“ snikte zij; „maar ik kon niet. En nu zult gij mij in 't geheel niet meer liefhebben; en de andere kinderen zullen ook niet meer van mij houden; omdat ik zoo slecht ben.“

De Zuster boog zich neder en trok het kind tot zich op. Zij voelde hoe het kleine hart haast hoorbaar tegen het hare sloeg en hoe krampachtig hare leden beefden. En haar hart werd door innerlijke ontferming bewogen. Zij streek den kleine de verwilderde zwarte haren van het voorhoofd en sprak ernstig, maar tevens vriendelijk met haar, totdat zij kalmer werd. Maar telkens weer sloeg het kind de oogen tot haar op, angstig vragend: „Tante, tante, zult gij mij dan nog weer liefhebben?“

„Ik wil het trachten te doen, Laura,“ was het antwoord. „Maar hebt gij er dan in 't geheel niet aan gedacht, dat er nog Een is, dien gij door uwe

leugen bedroefd hebt; iemand, die u veel meer lief heeft dan ik; en wiens liefde gij in het geheel niet missen kunt?"

Laura keek schuw op en vroeg: „De dominé? Zult gij 't hem vertellen?"

De dominé, dien Laura bedoelde, is dominé, of zooals zij in Duitschland zeggen pastor Bodelschwingh, de stichter en het hoofd van al deze instellingen.

„Neen, mijn kind!" antwoordde de Zuster, „dien bedoel ik niet. Ik bedoel iemand, dien ik het niet eens behoef te zeggen. Want Hij ziet hoe bevekt en bedorven uw hart door de leugen is. Ik bedoel uw Heiland, Laura! Zoudt gij ook Hem niet zeggen dat het u spijt, dat gij zoo gezondigd hebt, en Hem bidden, dat Hij u een nieuw, rein hart geve?"

Laura was geheel stil geworden. Zij sloeg hare oogen neer; twijfelend hief zij ze weer op en vroeg: „Tante! — zal Hij het dan doen?"

„Zeker, mijn kind! als gij Hem oprecht ernstig bidt."

Weer zweeg het kind, zij scheen te overleggen; en zeide toen op zachten toon: „Tante! bidt gij met mij!"

De Diakones vouwde hare handen over die der kleine en bad met haar op eenvoudig kinderlijke wijze, zooals zij dat gewoon was.

Plotseling stond Laura op. Een wonderbare glans straalde uit hare diepe zwarte oogen, en terwijl zij hare armen om den hals der Zuster sloeg, fluissterde zij haar in het oor:

„Tante! de Heer heeft het gehoord; en Hij is niet meer boos; ik weet het. En nu wil ik ook een heel goed kind wezen en het nooit weer doen. Tante, voel nu eens hoe stil mijn hart is, heel rustig; de Heiland heeft het gereinigd."

Lang nadat de kleine tot rust was gekomen, stond Zuster Karoline nog aan haar bed. Wat al zorg had dit kind haar reeds veroorzaakt! Vijf jaren was Laura oud, toen zij in Sarepta was opgenomen, naar lichaam en ziel verwaarloosd, een plantje gelijk, dat, van lucht en licht afgesloten, in een dompigen kelder opschiet. Moederliefde had zij nooit gekend, enkel ellende, armoede en ongevoelige ruwheid; zij was daardoor zoo schuw geworden, dat het scheen alsof al de warmte der liefde, die haar hier on gaf, toch niet in staat was, de ijskorst, die dat kinderhart omringde, te doen smelten. Lang duurde het, eer zij op een vraag antwoord gaf. ,Wat had de Zuster al voor dit kind gebeden en met den Heer geworsteld, vooral wanneer het kind gedurende de vreese-lijke angsten, die haar ten gevolge van een hartkwaal dikwerf overvielen, met krampachtige schokken in hare armen lag. Welk een vreugde had het haar verwekt, toen zij uit hare oogen las, dat het kind allengs begon te begrijpen, dat iedereen het hier goed met haar meende! Zij had dan ook niet gerust, totdat zij eindelijk na onbegrijpelijk veel geduld de liefde en het vertrouwen der kleine gewonnen had. Maar nu was er weer een ander gevaar. Laura wilde nu boven alle anderen door de Zuster geprezen worden; ja, zij kon bij de gedachte, dat de tante een ander kind meer liefhad, geheel uit haar humeur geraken. Hierbij was nu dat afschuwelijke liegen gekomen! Dit drong de trouwe verpleegster met te meer aandrang den goeden God voor dat kind te bidden. En de Heere God verhoorde haar.

Van dien dag af had er eene groote verandering

bij Laura plaats. Zonder dat Zuster Karoline het haar behoefde te herinneren, vroeg zij den volgenden morgen uit eigen beweging vergeving aan de kleine Marie voor het haar gedane onrecht; en tot de andere kinderen zeide zij: „Gij denkt dat Marie gelogen heeft. Neen, ik had het gedaan.” Haar hoogmoed scheen voor goed gebroken.

Toen tante Lina des avonds bij haar bed stond, hield Laura haar vast en vroeg met een zachte stem: „Tante, kunt gij mij nog liefhebben? Niet zoo als de anderen, maar toch een klein beetje?”

„Ja, mijn kind, ik kan u nog liefhebben; maar nu moet gij ook toonen, dat gij een ander kind zijt geworden: gij moet altijd heel vriendelijk en dienstvaardig jegens de andere kinderen zijn; opdat zij u liefhebben en de Heiland ook zich over u kan verblijden.”

„Gij zult zien, tante, dat ik heel anders ben en maken zal dat de Heiland zich over mij kan verblijden. Hij is zoo goed en ik heb Hem zoo lief. En als ik het eens vergeet en weer ondeugend en onvriendelijk ben, wil u mij dan herinneren dat Hij mij ziet?”

De Diakones beloofde het; maar het was niet dikwerf noodig dit te doen. Het was aandoenlijk te zien hoe het meisje zich bevljigtigde openhartig te zijn en de liefde van anderen te gewinnen. Vroeger altijd wantrouwend, norsch en op eigen voordeel bedacht, was zij nu bijna altijd dienstvaardig en bereid eigen wenschen ten offer te brengen. Elken avond vroeg zij of zij nu den Heer gehoorzaam geweest was; of klaagde onder heete tranen, dat zij dit niet was geweest.

Het doffe gelaat van Laura werd van week tot week vriendelijker en het duurde niet lang, of zij was de lieveling van al de kinderen. Wat was zij gelukkig, dat zij, die hoewel zij negen jaren telde, niet grooter was dan een kind van zes jaren, de tante in alles, maar vooral bij de verpleging van de kleintjes helpen mocht. Dit deed zij zoo oplettend en zorgvuldig, dat de Zuster het haar gerust kon toevertrouwen. Urenlang zat zij dan vaak voor het bed van haar pleegkind, geen oog van den lijder af, en altijd bereid hem elke verlichting en hulp aan te brengen, die hare zwakke kracht toeliet. Hoe kleiner de kinderen waren, des te liever hielp zij die.

„Kan ik niet zulk een kleintje te verplegen krijgen?” vroeg zij dan wel, en Zuster Karoline stond het haar gaarne toe; want zij wist dat hare kleine pleegkinderen aan de zorg van „de kleine Diakones,” — zooals de dominé Laura noemde — wel toevertrouwd waren.

De kindergodsdienst, die des Zondags in de kapel gehouden werd, verschaftte haar de meeste vreugde. De geheele week verheugde zij zich daarop, en als zij door een van die aanvallen, die helaas steeds menigvuldiger en zwaarder werden, zoo zwak en machteloos geworden was, dat zij zich niet op de been kon houden, hield zij toch niet op met smeeken, totdat Zuster Karoline haar op hare sterke armen in de kapel droeg. Daar lag zij dan dikwerf gedurende de godsdienstoefening op den schoot van een Zuster, doodsbleek en toch met van vreugde glinsterende oogen, die onafgewend naar den leeraar waren gericht. Het duurde niet lang of zij kende alle gezangen en liederen van buiten die gewoonlijk gezongen

werden, en oefende zich gedurende de schemering met de andere kinderen in het zingen.

Het was in den herfst van het jaar 1835, dat het Kinderhuis gereed was en betrokken werd. Ook Laura ging daar heen. In het Gesticht is het de gewoonte, in het begin van de maand December zich op de aanstaande Kerstfeestviering voor te bereiden. Vier weken vóór dit feest wordt er in de zaal, waar de Zusters morgen- en avond-godsdiensdienst houden, een groote, schoone sparreboom geplaatst. Slechts een enkel kaarslicht prijkt dan op zijne groene takken, en daarboven, op een vlaggetje, de eerste voorzegging geschreven aangaande Hem, die komen zou om de slang den kop te vermorzelen. Elken dag wordt er een lichtje en een vlaggetje met een Bijbelsche voorzegging bijgevoegd. De grootste kinderen leeren die teksten gaarne. De Zuster legt ze hun op kindelijke wijze uit, en de kleinsten, die ook dit nog niet begrijpen, verheugen zich ten minste over den helderen glans van de lichtjes en luisteren gaarne als de oudere de Kerstliederen zingen.

Er waren vele zeer zieke en zwaar lijdende kinderen in het Kinderhuis. Onder die was een kleine teringlijderes. Reeds den geheelen zomer door was zij zeer ziek geweest, en had alleen op zeer heldere dagen op haar bedje in de open lucht kunnen gedragen worden. Dit was het pleegkind van Laura, „haar kindje,” zooals zij haar met zekeren trots noemde. Dikwerf was zij, als de andere kinderen speelden, bij dit zieke kind gebleven, en had menigmaal wat lekkers uit haren mond voor de zieke gespaard. Zij was nu nog maar meest bezorgd dat haar kleine

pleegkind zou sterven, eer die den Kerstboom had gezien. Elken dag bad zij, dat dit lieve kind zoolang mocht blijven leven. Wat en de dokter en de Zuster niet gedacht hadden, gebeurde: de kleine bleef tot het Kerstfeest in leven.

„Kijk nu eens, hoe mooi de Kerstboom is,” fluisterde Laura de lieve kleine toe. „En daarboven in den hemel, bij den lieven Heiland, is het nog veel, veel mooier.”

Nog eenmaal hief het kind haar uitgeteerd vingertje op en wees naar boven. „Daar, daar!” Dit was het laatste wat het kind sprak.

Laura was bitter bedroefd over den dood van haar kindje. „Had ik het bidden maar niet soms vergeten,” klaagde zij, „we zouden haar zeker nog langer hebben mogen behouden.”

Toen de Zuster, na het avondeten gebruikt te hebben, terugkwam, vond zij tot hare verbazing de geheele kinderschaar bijeen, voor de deur der kamer waar het lijkje lag. Zoodra de kinderen haar zagen, hieven zij luide het lied aan: „Christus is mijn leven, Sterven mijn gewin.” Dat had Laura zoo bedacht, om de kinderharten te troosten.

Op haar verzoek een ander kind te mogen verplegen, werden haar twee teringlijders toevertrouwd. Als deze eens een goeden rustigen nacht hadden gehad, o, dan was Laura zoo blij en sprak: „Zie, Tante, dat komt, doordat ik den Heer gister avond zoo vurig gebeden heb, mijne kindertjes eens goed te laten slapen.” Meende zij, dat zij iets verzuimd had, dan klaagde zij zichzelve op het bitterst aan.

Maar onderwijl de kleine Diakones voor anderen zoo volhardend bad en zorgde, nam haar eigen lijden

angstwekkend toe. Reeds vóór Kerstfeest had zij een zwaren hoest gekregen, die haar dikwerf vreeselijk kwelde. Toch klaagde zij nooit. Integendeel, zij verzekerde iedereen dat het haar heel goed ging, en dat zij nooit zoo wel was geweest als dit jaar op het Kerstfeest.

Het is in het Kinderhuis de gewoonte, den Kerstboom niet terstond na het Kerstfeest weg te doen. Nog een week daarna bleef hij nu ook lichtend staan. Laura was zeer bedroefd, toen hij weggedragen werd. „Ach, nu duurt het zoo lang eer het weer Kersttijd is. Tante, weet ge, ik geloof, dat ik den boom dit jaar voor het laatst heb gezien; en daarom heeft de lieve Heiland er mij zoo erg blij mee gemaakt. Gelooft gij dat ook niet, tante?”

Zuster Karoline zeide niet neen; maar zij nam het kind op haren schoot, drukte het aan haar hart en vroeg: „En als de Heer u nu roept, zoudt ge dan niet gaarne naar Hem gaan?”

„O, zoo graag, tante!” was het antwoord. „Daar mag ik Hem dan zien en Hem zeggen hoe lief ik Hem heb. En dan vind ik daar zoovele kinderen uit het Kinderhuis, en wij hebben elkaar zooveel te vertellen, en dan verblijd ik mij altijd vooruit dat gij daar ook komt.”

Van nu af waren hare gedachten bijna onophoudelijk met den hemel bezig. Zij verblijdde zich daarover als een kind over de Kerstgeschenken, en kon maar niet begrijpen, dat niet alle kranken dachten zooals zij. Het was vooral een ouder meisje dat haar bekommerd maakte. Dat kind leed aan een heupontsteking en was eerst kort geleden in het Kinderhuis gebracht. De dokter vreesde dat zij niet zou

herstellen. Toen Laura dit had gehoord, trok zij zich dit meisje bijzonder aan. Zoodra hare plichten het haar veroorloofden, zette zij zich bij Anna's bed neder en verhaalde haar van den Heere Jezus en van den hemel. Maar Anna had daar niet mede op.

„Ik wou niet sterven,” zeide zij; „ik wil liever in het Kinderhuis blijven. Hier is het goed; maar hoe 't in den hemel wezen zal, weet ik niet.”

Verbaasd en verschrikt riep Laura uit: „Anna, hoe dom! Gij gelooft dus maar niet wat de Heere Jezus gezegd heeft; want Hij heeft toch gezegd dat het in den hemel zoo heerlijk is.”

Hoe meer de lente naderde, des te zwaarder werd de strijd der kleine lijderes en des te vuriger haar verlangen naar den hemel. Zij moest nu bijna altoos te bed liggen. Maar geregeld liet zij zich naar de godsdienstoefeningen dragen.

„Breng er mij toch heen, tante; ik zal geen stoornis geven,” bad zij telkens weer, en dan, liggende op den schoot der Zuster, bedwong zij met heldhaftige inspanning elke hoestbui, totdat de stemmen der kinderen in vol koor invielen, en zij zeker kon zijn, dat zij nu geen stoornis meer gaf.

Hoe zeer zij ook naar den hemel verlangde, werd zij toch niet ongeduldig, als haar lijden tegen verwachting verlengd werd. „Ik kan het nog wel uithouden; de Heer wil het immers zoo!” zeide zij.

Toen de Diakones zondags voor Laura's afsterven bij haar bed kwam, vond zij haar tot hare verbazing reeds op haar zondagsch gekleed.

„Tante, wees zoo goed en breng mij vandaag nog eenmaal in de kerk,” smeekte zij. Dit geschiedde. Maar

zij kon niet meer alles goed volgen. Hare gedachten geraakten in de war. Den volgenden morgen klaagde zij onder tranen: „Ach, Tante, ik kan niet eens meer bidden. Als ik begin, vallen mijne oogen toe, of ik word zoo angstig, en dan vergeet ik alles, wat ik had willen zeggen.”

„Dat is niets, mijn kind!” sprak de Zuster haar troostend toe. „Gij weet toch wel, de lieve Heiland ziet in uw hart. Als zij maar de handen vouwt en zegt: „Lieve Heer,” zoo weet Hij alles wat zij Hem hadt willen zeggen, beter dan zij zelf het weet.”

„Tante, ik ben zoo gelukkig!” antwoordde zij met zachte stem.

Het was in den namiddag, den 6^{den} September, dat de leeraar, Ds. Bodelschwingh en de Zusters in aandachtige stilte om het sterfbed van Laura stonden. Daar lag het lieve kind, met het doodzweet op het bleeke voorhoofd.

Nog eenmaal richtte zij zich met moeite overeind, en keek alle omstanders vriendelijk aan, als wilde zij van elk afzonderlijk afscheid nemen. Plotseling trok er een hemelsche glans over haar gelaat en een hemelsche vreugde blonk uit de donkere, wijdgeopende oogen.

„Tante, ik zie den Heiland.... en zoo vele kinderen.... Hij wenkt mij.... ja... ja.... ik kom.... ik kom!”

Dit waren hare laatste woorden. Uitgeput viel zij achterover. Hare verlorene ziel was bij haren Heiland.

Midden in het beukenwoud ligt het kerkhof. Daar ligt nu het stoffelijk overschot van de kleine Diako-

nes, die met haar ziekelijk lichaam haren Zaligmaker zoo gaarne heeft gediend; waarlijk een beschamend voorbeeld voor velen, die met hunne gezonde ledematen niets weten aan te vangen, of ze alleen tot eigen nut gebruiken.

Haar aandenken leeft in het Kinderhuis voort. Nog altijd, als in de avondschemering de kinderen zich dicht om de kindertante scharen, hoort men hen zeggen: „Och, Tante, vertel ons weêr van de kleine Laura!”
